

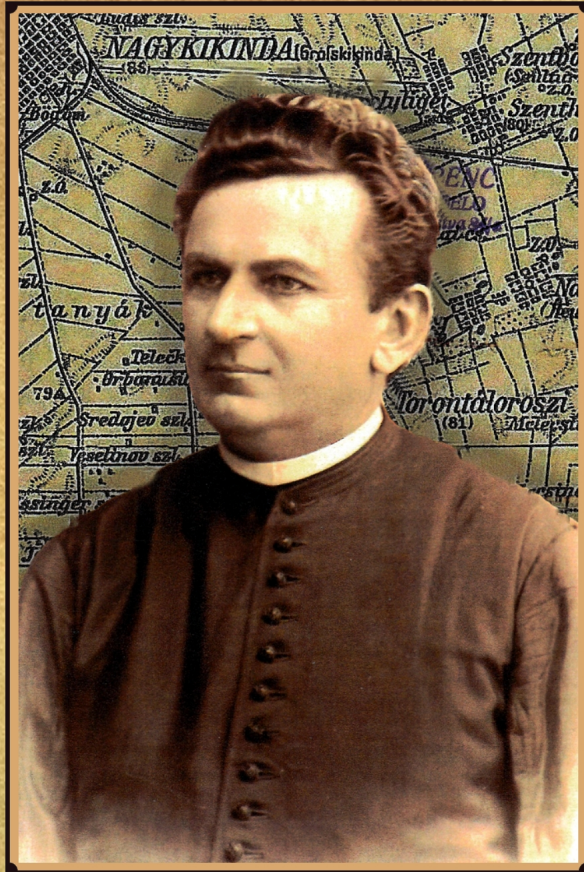
Ambrus József: Az örökváltság

Torontál Magyar Oktatási Művelődési és Ifjúsági Központ

Nagykikinda, 2020.

41 oldal

AMBRUS JÓZSEF

ÖRÖKVÁLTÁSÁG

Amikor Temesköz felszabadult a török uralom alól, a bécsi udvar megkezdte az elvadult táj benépesítését. A nagyszabású mocsárlecsapolási és folyamszabályozási munkálatok után lassacskán újra eke szántotta az egykor oly termékeny földeket. A szélrózsa minden irányából ideseregülő telepések közé magyarok csak az utolsók között érkezhettek, amikor Torontál, Temes és Krassó-Szörény vármegyékben helyreállt a magyar közigazgatási rendszer. Földesurak hívására szegedi és Szeged környéki, döntően dohánykertész családok vettek vándorbotot kezükbe a jobb megélhetés reményében. Árpád-kori magyar települések éltek

újra a vidéken, immár telepítvényes falvakként.

Ambrus József 1910-ben kiadott kis könyvében azt a küzdelmet mutatja be, ahogyan az Apátfalva, Makó és Dorozsma környékéről Kisorosza (Torontáloroszi) érkező családok megvetették lábukat a bánáti talajon és bérlőkből az áhított föld birtokosaivá váltak. Nehéz küzdelem volt ez. A kezdeti biztató eredmények és lehetőségek idővel egyre csorbultak, különösen az 1848-as szabadságharc után virradt szomorú sors dohánykertész falvainkra, mivel a jobbágyfelszabadítás emberi vívmányai rájuk nem vonatkoztak. E mellett a gazdálkodási viszonyok és lehetőségek is változtak, így egyre nehezebbé vált a megélhetés. Bizonytalan élethelyzetüket tetézte, hogy bérlőként bármikor kirakhatták őket otthonukból, így egyetlen lehetőségük a megmaradásra a földek megváltása volt. E folyamat Kisoroszon indult meg elsőként a vidéken.

Új honfoglalás volt ez, melynek köszönhetően a magyar szó és kultúra hosszú évszázadok után ismét honossá vált a tájon.

Olyan örökséget hagyva ezzel az utódokra, mely ma is kötelez.

E kiadvány fontos kortörténeti dokumentum, a szegedi nagytájat kutatók számára nélkülözhetetlen forrás, míg az utódoknak az ősök emlékét őrző, megtartó erejű, becses relikvia. Ismételt kiadásával az elődök verejtékkel szerzett honszerzésére, és Kisorosz két nagyhatású római katolikus plébánosára, a földek örök megváltásában elévülhetetlen érdemeket szerző Morvay Antalra, valamint az írás szerzőjére, a faluját negyedfél évtizedig szolgáló és római katolikus temetőjében nyugvó Ambrus Józsefre emlékezik.